

נאמר של עיר

אהרון מגד. חיים גורי. משה שמיר. משה דור. בנימין

גלאי ואחרים. מביאים „דו"ח על מצב הסיפרות והחברה"

הישראליים... הקשר הסמוי בין אורה יבניאלי לזבולון המר...

צאן ברזל

יבולו של חג

מינהג עתיקיומין שהועתק לארץ מן התרבויות המזרחאירופיות. מביא סופרים ומבקרי-סיפרות להתנבא בפני קהל הקוראים של מוספיה-חג בעיתונות העברית. בעיתונים שהוקדשו ליום-העצמאות 30- למדינת-ישראל לא נחסך מנהג זה. ויותר מכך דומה כי מוספיה-סיפרות לחג תיחרו ביניהם בגיוס סופרים ומבקרים. על-מנת שהעם היושב בציון יוקוף את קומתו הי-תרבותית-סיפרותית בגאווה, כראוי לעם הספר, הסופר ומבקר-הסיפרות. מעט מי יבולו של חג זה רצ"ב:

אהרון מגד: החיים בארץ לאומיים מאד. הכל לאומי. הבית לאומי. הרחוב לאומי. החגים לאומיים, האכל לאומי, הי-רדיו והטלוויזיה לאומיים, הקולנוע לאומי, מי, הסניעות לאומיות, הוויכוחים לאומיים, החינוך לאומי, הדת לאומית. אפילו כשהודרת מבחני אופנה אבסצנטרית מסוימת, כמו המדיטאציה, גם המדיטאציה נעשית לאומית.

אין לשער כמה הכל לאומי בארץ. אין מיפלט מן הלאומיות הזאת, אין מסתור ממנה.

חיים גורי: אני, אישית, אינני מכיר רבים שניחשו ב'48, כי בתוך שלושים שנה תערוך ישראל עוד ארבע מילחמות גדולות ועוד מאות קרבות כחינת, "המיל" כמה שבין המילחמות. "צעה" יגיע לי- שארם אל-שיור ולליטני, שיהיו יושבים עיפריים ברמת-הגולן ולאורך הירדן, שי-ירושלים המאוחדת תוכרו כבירת ישראל, שי-שגימנסיה "הרצליה" תיהרס, שיחוצר ה"ח ועדת אנרנט, שיפורסם ה"ח ועדת שימי-רון על פשע מאורגן בישראל!!! שיעלו לארץ וכך וכך ושיורדו ממנה כך-וכך, ששי-עננון יוכה כפרם נובל ומכבי ת"א

כנביע אירופה ויותר כהן וכביש את הי-ארוויזיון... יחד: כעניין יש ספר טוב וספר לא-טוב, היינו-הך מתי נתחבר, על מה נתחבר, מי חיברו, לשם מה ולשם מי... בעניין סיפרות הוא ספר אחד, הספר הזה שלפני בלבד. משום כך, אין בסיפרות לא

בנימין גלאי נחלאת יש לי להוודא יודע

התקרמות ולא נסינה, לא זרמים ולא תכי-ניות, אלא לחוקרי החברה עלי-הסיפ-רות. מי שבעניין הסיפרות הוא שיקוף המציאות או תעודה על החיים או דוקר-מנט מן המציאות המתווה — לחוקרים האלה השאלות יכולות להיות פוריות ומעניינות... משה שמיר: את ההבדלים במגו ובמגמה בין סיפרות תש"ח ותשל"ח הייתי מגדיר בשתי מילים: בני אמינה לאכזבה.

הללו, לא נתתי על כך את דעתי. אבל לא תהיה לי ברירה. אם זה יומשר, אכזר אם, "אירגון חברי ההגנה" ערו קיוב, ובכל הצניעות, צניעותו של מי שתדומתו לתקומת ישראל מחדש בטלה בשישים, אשאל אם אפשר להצטרף. פשוט למען הקורר. פשוט למען הזהות האישית... **בנימין גלאי:** מעבר לשורשה עשיר רוב איך יכול שלא להיזכר בנשימה הארוכה הראשונה שנשמת במסעות איך-מעצור על פני הארץ! הרבה לפני וימי קרש מוצא אני, בגל גרוטאות השעה, רשימה שקראתי לה כאן "הפרוי": "כבסוף כל שבוע יצאתי לי אף השבוע למסעי עיור ותורר בנחלותי! נחלאת יש לי, להווה נא יודע! מופרצי ימים ומישי-כנות-ציד, הרים ופקעות, כרמים ופרסום, כתיירוע ובתי-קציר! כולם עתה שלי! שלי בניוסר, שלי בסולמה-שלי-צור! שלי בשרון, ביהודה, בשימרון, בשבלה ובכר-מל! שלי בנגב, שלי בעני הגלילים! מה היה לנו אז, שאפשר לכנותו יהודה? מחצית וירושלים, בתי-שמש, אולי גם לכיש... משומרון ההוסטרית היתה לנו, כדחק רב, ביקעת בתי-שאן ואם תמצוי לומר, מגידו...

כפרים מומלצים

בשבוע הבא תתפרסם במדור זה רשימה של "ספרים מומלצים" דרגת פתיחת שבוע הספר העברי. רשימה זו תקוף את המוכתרים בספרים שראו אור בעיברית בשנתונים האחרונות.

מונדי התקשר לתום לוי, וביקש ממנו פירוש לכך שהועדה, לא מצאה אפשרות להיענות... לבקשתו. תשובתו של תום לוי בטלפון היתה: "אינך מכיר שום חי-דוש לתיאטרון העברי... מונדי הדגיש באוזני את הקשר הסמוי המוליד מחברי "ועדת הפרוייקטים" דרך אורה יבניאלי ודיתה קרמר, אל לאה פורת ועד לשר המר, ואמר: "למען קיומם יילכו האנשים הללו מחר עם כיתה של הרש..."

אחרית דבר: לפני שנתיים פיר-סמה "ועדת לוינסקי להקצבות לתיאטרון גים" שהוקמה על-ידי לאה פורת, מנכ"לית המועצה-לתרבות-ולאמנות, דין-וחשבון שפרט עד לפירטי-פרטים את סכרי-מייהעתק המושקעים בתיאטרון הישראלי. מבלי שישאו פירות תרבותיים. בין השאר מציע הדו"ח להעניק תמריצים חיוביים להצגות ריווחיות. גם בנקודה זו מובס מונדי, שהצגתו "ימן נוכחות" — חלק א' היעלתה 170 פעם, ומתוזה זה מסתובב הועלה יותר מ-600 פעם. על-פי העיקרון הזה היה מונדי מרוקן את קופות "המר-עצה לתרבות ולאמנות".

בינתיים, הבימה מציעה את המיטבח לארנולד וואסקר ואת וויצק של גיאורג ביכנר; הקאמרי את צייד יצא לצוד ואת מה עושים עם ג'יני; בתיאטרון חיפה מציגים את מאלון הולד למות; בחאן את רוזנקרנץ וגילדנשטרן, ובלהקת באר שבע את הורלד ומו, אנדורה ואת רומיאו ויוליה בעוד לאה פורת מעלה את יוסף מונדי לעולה על מיובחו של שריה-חניוך, ואולי היא אמרת לו: "אבל אתה אמרת!" ואולי לו כבוד השר מחייך. מחכך ידו בלחיו המגולחת, ואומר "פלוראליזם!"

התיאטרון הקאמרי (6 מיליון ל"ש לשנה) ואת דויד כהן, המייצג את בתי-הספר לתיאטרון ברמת-גן, שהוא כבחינת כור-מסוכסך ללא-תחתית. חבר נוסף מ"ועדת הפרוייקטים" הוא תום לוי, המכביס מחי-זות בולוואריים בלהקת באר-שבע...

יוסף מונדי על מיזבחו של שריה-חניוך

* זוטר.

מלחמת תרבויות

"אתה אמרת!"

כאשר מונה שריה-חניוך זבולון המר לתפ-קידו, הוא שב ונעזר במילה פלוראליזם בכל ראיון שערך באמצעי-תיקשורת כל-שהו. מאחר שהיה מודע לכוח-הגשיר של הציבור החילוני, לעצם מינויו של שר-חינוך ממשלגה דתית. כעבור זמן נשמטה המילה, "פלוראליזם" מהלכסיקון של השר, ובראיון שנערך עימו לפני זמן לא רב בתוכנית הטלוויזיה קלעים שאל המראיין את השר, אם משרדו יימנע מתמיכה במח-זותיו של המחזאי יוסף מונדי. תשובת השר היתה: "אתה אמרת!"

בחודש שעבר אמר זאת זבולון המר, בדרך מקורית, בעורחה של פקדה זוטריה במישרד-החינוך-והתרבות, אורה יבניאלי. ומעשה שהיה, כך היה. בראשית חודש מארס, אחרי הראיון שהעניק המר בקלעים, פנה יוסף מונדי אל ויצו לענייני ספרות ולתרבות דני ורמוס, וביקש פירוט נוסף לדבריו של השר. בהמשך מיכתבו ביקש מונדי את תמיכת המישרד בהעלאת מחזהו "ימן נוכחות" — חלק ב'. ביום 13 במארס 1978 השיב ורמוס למונדי: "העברנו את מיכתבך לגבי לאה פורת, ראש האגף לתרבות ולאמנות — לכדיקה והתייחסות". 10 באפריל 1978 (או ג' ניסן, בהת-אם ללוח החדש) כתבה גברת בשם דיתה